

Hermann Veronika

Shine a light

Kútvölgyi Léna, Szabó Eszter és Zádor Tamás kiállítása

• Videospace Galéria, Budapest
• 2008. október 22 – november 14.

A Videospace galériában kiállító három fiatal művész installációinak mindegyikében a médiumok keveredése, a fény előhívása, a kép élővé tétele volt az alkotásokban bemutatott folyamat lényege. Posztmodern elméleti közhely a magas és alacsony kultúra közötti határok elmosódása, a kiállítás azonban nem feltétlenül ezt ismétli meg, hanem inkább az aktuális trend és a művészet közötti határvonalat volt hivatott dekonstruálni. Fontos kiemelni, hogy az installációk nem csak az esztétikai kategóriák, hanem valóság és fikció között is hidat képeznek, általában épp műfajuk vagy rejtett műfajuk miatt, ahogy ezt még a későbbiekben látni fogjuk. A valóság megkérdőjelezése, a fikció valóssá tétele, és a hétköznapi, szinte profán szcéna kiállítótérbe emelése közös ezekben az alkotásokban, s ez különösen a könnyűzenei szcéna jelenlétén érzékelhető.

SZABÓ ESZTER munkája a táblakép és az animáció viszonyát helyezi új megvilágításba. A Videospace galéria korábbi törekvéseinek megfelelően itt is a digitális művészet kanonizálási kísérletének lehetünk tanúi. A megelevenedő akvarelleken öt figura látható, melyek korábban egyéni figurák voltak, mint ahogy az eredeti képek is külön alkotásokként is vizsgálhatók. A festmények külsőleg impreszionistának is nevezhetők, melyeken ugyanakkor a stílus furcsa jelenlévőséggel is keveredik, mintha a táblakép kicsit anakronisztikusnak ábrázolt médiumát nem csak az animáció, de a formai ábrázolás szintjén is meg kellene törni. A képek áttetsző papírra készültek, így a flash animációk még légiesebbé válnak.

SZABÓ ESZTER
Emberek, végtelenített videók, képkeretek és vetítés, 2008

KÚTVÖLGYI LÉNA *Teleprezencia* című videó-installációja egészen komplex módon reagál a kortárs médiaművészet és popkultúra kihívására. Egy blackboxra épül, amelybe belépve egy beépített, szoftverrel vezérelt érzékelő elindítja a videóklipet, amely voltaképpen maga az installáció. A videóklipen Kútvölgyi Léna látható, amint a saját maga által írt dalt adja elő. A klip háttérül szolgáló nagy méretű festményt is ő készítette, újabb határátlépést produkálva ezzel a gesztussal, hiszen az installációban a festmény a digitális valóság, vagyis a pixelek részévé válik. Az alkotás interaktív is, mert a sötét tónusú videó csak akkor válik pontosan és részleteiben láthatóvá, ha a befogadó egy fehér színű opálfóliát tart maga elé, amelyet mozgatva a videó kivetülése is mozog. Ez az opálfólia az, ami az installáció külső szemlélődését beemeli a műalkotás terébe, mert nem pusztán láthatóvá, de a mozgás / mozgatás dinamikája révén bizonyos mértékig uralhatóvá is teszi azt. Mivel az opálfólia flexibilis anyag, mozgatásával térbeli torzítás érzékelhető. A klipben látható énekes – vagyis Kútvölgyi Léna – ironikusan játszik rá a jelenleg népszerű előadók külső sablonjaira, többször ruhát vált, táncol, maga a dal is divatosan glamrock, így ha nem tudnánk, hogy miről van szó, tulajdonképpen valódi klipnek is gondolhatnánk. Az installáció címe is erősíti ezt hiszen az átvitel és a jelenlét egyszerre van jelen a teleprezencia kifejezésben, ha pedig elengedjük a fantáziánkat, akár egy könnyűzenei formáció hangzatos neve is lehetne. Pont ez a kamuflázs-gesztus az, ami miatt az installáció működik a sötét térben, mert a kezünkben tartott videóklip megmutatja, hogy mindez mennyire egyszerű, mennyire könnyen lemásolható, ugyanakkor mennyire törekeny, és mennyire a hatása alá lehet kerülni. A kezünkben tartott opálfólia, a háttérként alkalmazott kartonfestmény, a töredezettség és kiegyenlítődés mintázatát rajzolják ki, s miközben zúg a zene, elgondolkodtató, hogy a kortárs hazai könnyűzene legnagyobb részben szánalmas előadói vehetnének néhány órát a képzőművésztől.

ZÁDOR TAMÁS munkája egy 5x5 egységből álló vetítés, amelyben különféle képek időbeli eltolódását érzékeljük. Az átkötő médium ezáltal nem a festmény, hanem a fotó, a képszekvenciákon többek között a téli Andrassy út, a (már azóta lebontott) KultiPLEX, vagy spanyolországi épületek láthatók, kevéssé kivehetően. A mozgó képek és fényeffektek összetorzulnak, ahogy az installáció ritmusa is változik, ezáltal az idő kezd alkalmazkodni a képhez, s egy idő után a kép válik a modellé. Az installáció alatt technózene szól, így az egész együtt egy VJ-szett erőteljes benyomását kelti. A zene és a kép együtt elrejtik a tulajdonképpeni műalkotást, a vetítés ugyanis loop-ként is nézhető, ez a kettősség viszont érdekesen realizálódik egy kiállítótér viszonylag steril környezetében.

A falon mintegy katalógusként vagy vezetőként elrejtve egy flipbook, lapozgató könyv volt kirakva, – szintén Zádor Tamás munkája – mely a 2006 őszi zavargásokról készült fotókat tartalmazott. 'Már megint a fülsértő szírénavijjogás. / Már megint könnygázfelhőben úszik az utca. (...) Szóra sem érdemes évjárat. / Szóra sem érdemesítendő idő.'¹

A könyvecske először belesimul a környezetbe, átlapozása ugyanakkor meglehetősen furcsa benyomást kelt, hiszen szinte játékos formában idézi föl az eseményeket, amelyek valamiképpen mindenkiben megmaradtak, és így a kollektív emlékezet fontos közelmúltbeli részét képezik. A flipbook archiválja a zavargásokat, és egy szubverzív gesztussal a kiállítás részévé tette őket, a marginális formával hangsúlyozva fontosságát és ellentmondásosságát. A fényképek médiaarcheológiát hoznak létre, amelyek furcsa módon illeszkednek az eseményekről készült több ezer különféle fénykép narratívájába, viszont a meghatározott forma és a kiállítótér belátásai miatt mégis fikcióként olvashatóak. Boris Groys archívumfogalmának fontos kitétele, hogy az archívum mindig valóság és fikció között oszcillál, ezért az archívum feltétele annak, hogy a történelem mint olyan megtörténhessen. A flipbook, és benne a képek, melyeknek látványa néhány éve oly szomorúan mindennapos volt, arra hívják föl figyelmünket, hogy nem történelmi fikcióra van szükség, nem az emlékezet irányítására és a fikció médiumának leírására, hanem az időtapasztalat mediális hozadékának belátásaira.

A három (négy) munka más kiinduló ponttal, más anyagokat használva, de hasonló az attitűddel közelített tárgyához, és nem pusztán a fényt tették megkerülhetetlenné, de a populáris kultúra legfrissebb elemeit is beemelték a műalkotások terébe.

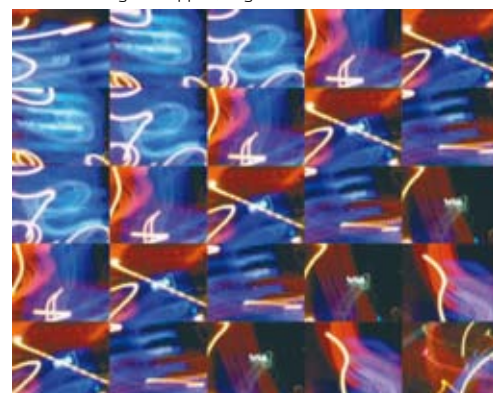
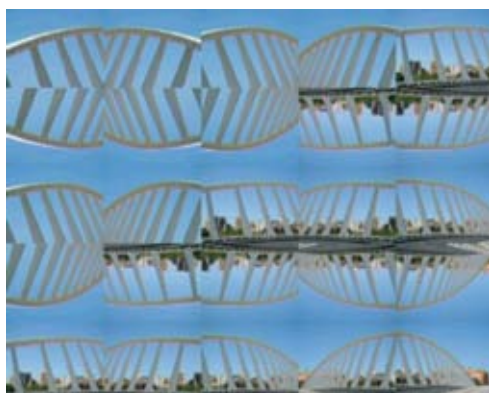
¹ TÉREY JÁNOS: *Asztalízene*, Budapest, Magvető, 2008, 52-53.

KÜTVÖLGYI LÉNA
Minimum impresszió / festmény-pixeláció, végtelenített videó, képkeret, 2008

ZÁDOR TAMÁS
Kergetőzés, pörgetős könyv, 2008

ZÁDOR TAMÁS
Gangsta trippin', végtelenített videó, vetítés, 2004